

לִיה בְּמָה דְאִתְעָרוּ חֲבָרַיָּא דְשׂוּי שְׂמָהֶן. שְׁמוֹת
 בְּאָרְץ שְׁמוֹת מִמֶּשׁ (שם בְּאָרְץ וְאִמַּי בְּנִין לְאִשְׁתִּימִשָּׂא בְּהוּ עֲלָמָא וְלִמְחֻוּ
 קוּימָא בְּעֲלָמָא).

רַבִּי יִצְחָק אָמַר כֹּלָּא הוּא. וְאִפְּלוּ מַה דְאָמַר רַבִּי
 יְהוּדָה שְׁפִיר קָאָמַר. דְאֵלוּ יְהִי עֲלָמָא בְּשִׁמָּא
 דְרַחֲמֵי יִתְקַיֵּים עֲלָמָא, אֲבָל בְּנִין דְאִתְבְּרִי עֲלָמָא עַל
 דִּינָא וְקוּימָא עַל דִּינָא שָׁם שְׁמוֹת בְּאָרְץ וְשְׁפִיר הוּא
 דְאֵלְמָלָא כִּד לָא יָבִיל עֲלָמָא לְאִתְקוּימָא מִקַּמֵּי
 חוּבִיהוֹן דְבְנֵי נָשָׂא.

תָּא חַוִּי, נַח כִּד אִתְיִלִּיד קָרוֹן לִיה עַל שְׁמָא
 דְנַחֲמָה (נַח, נְיִחָא לִיה, נְיִחָא לְעֲלָמָא, נְיִחָא לְאַבְהוֹ, נְיִחָא לְבְנִין, נְיִחָא
 לְעֲלָאִין, נְיִחָא לְמִתְפָּאִין, נְיִחָא לְעֲלָמָא דִּין, נְיִחָא לְעֲלָמָא דְאִתִּי) וְלַחֲוִי (ד"א וְלִמְחֻוּ)
 שְׁמָא גְרִים. אֲבָל (נ"א לְגַבִּי) קְדָשָׁא בְרִיד הוּא לָא חֲבִי.
 נַח בְּהַפּוּדָא אֲתוּוֹן חֵן בְּמָה דְאִתְ אָמַר וְנַח מְצָא חֵן.

לשון הקודש

וְיָפָה הוּא, שְׂאֵלְמָלָא כִּד לָא יוּכַל הָעוֹלָם
 לְהִתְקַיֵּים מִלְּפָנֵי חֲטָאֵי בְנֵי הָאָדָם.
 בַּא רְאָה, כְּשֶׁנִּגְלַד נַח קְרָאוּ לוֹ עַל שָׁם
 שֶׁל נַחֲמָה וְנַח – נוּחַ לוֹ, נוּחַ לְעוֹלָם, נוּחַ לְאַבּוֹת,
 נוּחַ לְבָנִים, נוּחַ לְעֲלִיּוֹנִים, נוּחַ לְמִתְחַוִּים, נוּחַ
 לְעוֹלָם הַנֶּה, נוּחַ לְעוֹלָם הַבָּא וְשִׁיְהִיָּה וְלַחֲוִי
 הַשֵּׁם גּוֹרָם. אֲבָל לְגַבִּי הַקְּדוּשׁ כְּרוּךְ הוּא
 לָא כִּד. נַח בְּהַפּוּדָא אוֹתִיּוֹת – ח"ן, כְּמוֹ
 שְׁנַאֲמַר וְנַח מְצָא חֵן.

אִמְרַתִּי לוֹ כְּמוֹ שֶׁהָעִירוּ הַחֲבָרִים שְׁשָׁם
 שְׁמוֹת. שְׁמוֹת בְּאָרְץ, שְׁמוֹת מִמֶּשׁ וְשָׁם
 בְּאָרְץ, וְלָמָּה? בְּשִׁבִיל לְהִשְׁתַּמֵּשׁ בָּהֶם הָעוֹלָם
 וְלַחֲוִי קוּיִם בְּעוֹלָם.

רַבִּי יִצְחָק אָמַר, הַכֹּל הוּא, וְאִפְּלוּ מַה
 שְׁאָמַר רַבִּי יְהוּדָה – יָפָה אָמַר. שְׂאֵלוּ
 הָעוֹלָם יְהִיָּה בְּשָׁם הַרַחֲמִים, יִתְקַיֵּים
 הָעוֹלָם. אֲבָל מִשּׁוֹם שֶׁהָעוֹלָם נִבְרָא עַל
 דִּין וְעוֹמֵד עַל דִּין, שָׁם שְׁמוֹת בְּאָרְץ,

אמר רבי יוסי חן היינו נח. בצדיקים שמיחזן גרים לטב. בתיבוא שמיחזן גרים לביש. בנח פתח פתח ונח מצא חן בעיני יי. בער בכור יהודה אתהפכו אתווי לביש. ע"ר ר"ע. רע בעיני יי.

תא חזי, פיון דאתיליד נח חמא עובדיחזן דבני נשא דאנון חטאן קמי קדשא בריך הוא, ויהוה גניז גרמיה ואשתדל בפולחנא דמאריה. בגין דלא למחך באורתייהו. וכי תימא במה אשתדל. בהתוא ספרא דאדם וספרא דחנוך ויהוה אשתדל בהו למפלח למריה.

תא חזי, דהכי הוא דהא נח מנא חוה ידע לקרב קרבנא למריה. אלא בגין דאשכח חכמתא על מה מתקיים עלמא וידע דעל קרבנא מתקיים. ואלמלא קרבנא לא הוו קיימי עלאי ותתאי.

לשון הקודש

וכי תאמר, במה הוא עסק? באותו ספר של אדם וספר של חנוך. והיה עוסק בהם לעבד את רבונו.

בא ראה שפך הוא, שהרי מאיפה ידע נח להקריב קרבן לרבונו? אלא משום שפצא חכמה על מה העולם עומד, וידע שהוא עומד על הקרבן, ואלמלא הקרבן לא היו עומדים עליונים ותחתונים.

אמר רבי יוסי, חן היינו נח. בצדיקים, השם שלכם גורם לטוב. בךשעים, השם שלכם גורם לרע. בנח פתח ונח מצא חן בעיני ה'. בער בכור יהודה התהפכו אותיותיו לרע. ע"ר ר"ע. רע בעיני ה'.

בא ראה, פיון שגולד נח, ראה את מעשי בני האדם שהם חוטאים לפני הקדוש ברוך הוא, והיה גניז עצמו ועסק בעבודת רבונו כדי לא ללכת בדרפם.

רבי שמעון הוה אזיל בארְחא וְהוּו עֵמִיָּה רבי
 אֶלְעָזָר בְּרִיה וְרַבִּי יוֹסִי וְרַבִּי חֲזִיָּא. עַד דְּהוּו
 אֶזְלִי, אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר לְאַבוּהִי אַרְחָא מְתַקְנָא קַמָּן
 בְּעֵינָן לְמִשְׁמַע מְלִי דְאֹרְיִיתָא. פְּתַח רַבִּי שְׁמַעוֹן
 וְאָמַר (קהלת י) וְגַם בְּדַרְךָ בְּשֶׁתְּסַכֵּל הוֹלֵךְ לְבוֹ חֶסֶר וְגו'.
 כַּד בַּר נָשׁ בְּעֵי לְאַתְקַנָּא אַרְחִיָּה קָמִי קַדְשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא. עַד לָא יַפּוּק לְאַרְחָא בְּעֵי לְאַמְלָכָא בֵּיהּ וּלְצַלִּי
 קָמִיָּה עַל אַרְחִיָּה. כְּמָה דְתַנִּינָן דְכְּתוּב, (תהלים פה) צֶדֶק
 לְפָנָיו יִהְיֶה וַיִּשֶׁם לְדַרְךָ פְּעַמָּיו. דְּהָא שְׂכִינְתָּא לָא
 אֶתְפְּרָשָׁא מִנִּיהּ.

וּכְמָן דְּאִיְהוּ לָא מְהִימְנָא בְּמַרְיָה, מַה כְּתוּב (דף נט ע"א)
 בֵּיהּ וְגַם בְּדַרְךָ בְּשֶׁתְּסַכֵּל הוֹלֵךְ לְבוֹ חֶסֶר.
 מָאן לְבוֹ. דָּא קַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דְלָא יִתְךְ עֵמִיָּה
 בְּאַרְחָא וְגַרַע מִן סִייעֵתִיָּה בְּאַרְחִיָּה. בְּגִין דְּהָתוּא בַר

לשון הקודש

צְרִיךְ לְהַמְלִיךְ בּוֹ וּלְהַתְּפַלֵּל לְפָנָיו עַל
 דְּרַבּוֹ, כְּמִו שְׁשֻׁנֵינוּ שְׂכָתוּב (תהלים פה) צֶדֶק
 לְפָנָיו יִהְיֶה וַיִּשֶׁם לְדַרְךָ פְּעַמָּיו. שְׁהָרִי
 הַשְּׂכִינָה לָא נִפְרַדְתָּ מִמֶּנּוּ.

וּמִי שְׁלָא מְאָמִין בְּרַבּוֹנוּ, מַה כְּתוּב בּוֹ?
 וְגַם בְּדַרְךָ שְׂהַסְכֵּל הַלֵּךְ לְבוֹ חֶסֶר. מִי זֶה
 לְבוֹ? זֶה הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא שְׁלָא יֵלֵךְ עִמּוֹ
 בְּדַרְךָ וְגַרַע מִסִּיעוֹ עוֹ בְּדַרְכּוֹ. מִשּׁוּם

רַבִּי שְׁמַעוֹן הָיָה הוֹלֵךְ בְּדַרְךָ וְהָיו עִמּוֹ
 רַבִּי אֶלְעָזָר בְּנוֹ וְרַבִּי יוֹסִי וְרַבִּי חֲזִיָּא. עַד
 שְׁהָיו הוֹלְכִים, אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר לְאַבּוּי,
 הַדַּרְךָ מְתַקְנָת לְפָנֵינוּ, רוּצִים לְשַׁמַּע
 דְּבָרֵי תוֹרָה פְּתַח רַבִּי שְׁמַעוֹן וְאָמַר,
 (קהלת י) וְגַם בְּדַרְךָ בְּשֶׁתְּסַכֵּל הַלֵּךְ לְבוֹ חֶסֶר
 וְגו'. כְּשֻׁבֵן אָדָם רוּצָה לְתַקַּן דְּרַכּוֹ לְפָנֵי
 הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, עַד שְׁלָא יֵצֵא לְדַרְךָ

נִשְׁ דָּלָא מְהִימֵן בֵּיהּ בְּמֵאֲרִיָּה עַד לָא יִפּוּק בְּאַרְתָּא
לָא בְּעֵי סִיעֵתָא דְּמֵאֲרִיָּה.

וְאַפִּילוּ בְּאַרְתָּא כִּד אִיהוּ אָזִיל לָא אֲשֶׁתִּדַּל בְּמַלְי
דְּאוּרִיָּתָא. וּבְגִינֵי כַךְ לְבוּ חֶסֶר דְּלָא אָזִיל
בְּהַדְרִיה דְּמֵרִיָּה וְלָא אֲשֶׁתִּכַּח בְּאַרְחִיָּה. וְאָמַר לְכֹל
סָכַל הוּא, אֶפְלוּ כִּד שָׁמַע מְלָךְ דְּמְהִימְנוּתָא דְּמֵאֲרִיָּה,
הוּא אָמַר דְּטַפְּשׁוּתָא הוּא לְאֲשֶׁתִּדַּלָּא בֵּיהּ. כְּהֵאֵי
דְּשִׁאִילוּ לְבַר נִשְׁ עַל אֶת קִיּוּמָא דְּרִשְׁמוּ בְּבִשְׂרִיָּה
דְּבַר נִשְׁ. וְאָמַר לָאו אִיהוּ מְהִימְנוּתָא. שָׁמַע רַב יִיבָא
סָבָא וְאַסְתַּכֵּל בֵּיהּ וְאַתְעֵבִיד תֵּלָא דְּגֵרְמֵי. וְאַנֵּן כְּהֵאֵי
אוּרְחָא בְּסִיעֵתָא דְּקִדְשָׁא בְּרוּךְ הוּא בְּעֵינָן לְמִימַר
מַלְי דְּאוּרִיָּתָא.

פְּתַח וְאָמַר (תהלים פו) הוֹרְנֵי יְיָ דְּרַכְּךָ אֶחְלֶךְ בְּאַמְתְּךָ
יַחַד לְבָבִי לִירְאָה שְׁמֶךָ. הֵאֵי קָרָא קְשִׁיָּא.

לשון הקודש

אדם על אות הכרית שרשמו בכשר
האדם, ואומר שלא דבר אמונה הוא.
שמע זאת רבי ייבא הזקן והסתכל בו,
ונעשה גל של עצמות. ואנו בדרך היו
בסיוע הקדוש ברוך הוא רוצים לומר
דברי תורה.

פְּתַח וְאָמַר, (תהלים פו) הוֹרְנֵי ה' דְּרַכְּךָ
אֶחְלֶךְ בְּאַמְתְּךָ יַחַד לְבָבִי לִירְאָה שְׁמֶךָ.
פסוק זה קשה, שהרי שנינו, הכל ביד

שאותו בן אדם שלא מאמין ברבנו, עד
שלא יצא לדרבו לא בקש את סיוע
רבנו.

וְאַפִּילוּ בְּדֶרֶךְ כְּשֶׁהוּא הוֹלֵךְ, לֹא עוֹסֵק
בְּדַבְרֵי תוֹרָה, וְלִבָּן לְבוּ חֶסֶר, שִׁאִינוּ
הוֹלֵךְ יַחַד עִם רַבּוֹנוּ וְלֹא נִמְצָא בְּדֶרֶכּוֹ.
וְאָמַר לְכֹל סָכַל הוּא – וְאַפִּילוּ בְּשׁוֹמַע
דְּבַר אֲמוּנָה שֶׁל רַבּוֹנוּ, הוּא אוֹמַר שְׁוֹ
טַפְּשׁוֹת לְעַסֵּק בְּזָה. כְּמוֹ זֶה שִׁשְׁאֵלוּ לְבָן

דְּהָא תַּנִּינָן כּלָּא הִיא בִּידָא דְקַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, בַּר
 לְמַחְוֵי זַכָּאָה אוּ חַיִּיבָא. וְדוּד הִיךְ תַּבַּע דָּא מַעֲם
 קַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. אֵלָא דוּד הָכִי קֹאֲמַר. הוֹרְנִי יי
 דְרַבְּבָּךְ. הֵהוּא אֲרַח מִישׁוּר וּמִתְקַנָּא לְגַלְתָּא עֵינֵי
 וּלְמַנְדַּע לִיתָּה, וּלְבַתָּר אֶחְלִיךְ בְּאַמְתָּךְ אִיתָךְ בְּאַרְחָה
 קְשׁוּט וְלֹא אֶסְטִי לְיַמִּינָא וְלִשְׂמָאלָא. יַחַד לְבָבִי מָאן
 לְבָבִי. כְּמָה דְאַתְּ אָמַר (תהלים עג) צוּר לְבָבִי וְחֶלְקִי. וְכָל
 דָּא אֲנָא תַּבַּע לְיִרְאָה אֶת שְׁמֵךְ. לְאַתְדַּבְּקָא בְּדַחְלִתָךְ,
 לְאַסְתַּמְרָא אֲוֹרְחֵי כְדָקָא יָאוּת. לְיִרְאָה שְׁמֵךְ אֶתְר
 חוֹלְקֵי דְבִיָּה שְׂרִיא דַּחְלִתָּא לְמַדְחַל.

תָּא חַזִּי, כּל בַּר נֶשׁ דְּדַחִיל לִיָּה לְקַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
 שְׂרִיא עַמִּיָּה מְהִימְנוּתָא כְדָקָא יָאוּת דְּהָא
 הֵהוּא בַּר נֶשׁ שְׁלִים בְּפוֹלְחָנָא דְמַרְיָה. וּמָאן דְּלֹא
 שְׂרִיא בִּיהַ דַּחְלָא דְמַרְיָה לָּא שְׂרִיא עַמִּיָּה מְהִימְנוּתָא
 וְלֹא אִיתְּהוּ כְדָאֵי לְמַחְוֵי לִיָּה חוֹלְקָא בְּעַלְמָא דְאַתִּי.

לשון הקודש

וְחֶלְקִי. וְכָל זֶה אֲנִי מִבְּקֵשׁ לְיִרְאָה אֶת
 שְׁמֵךְ. לְהַדְּבִק בְּיִרְאָתְךָ, לְשַׁמֵּר אֶת דְּרָבִי
 כְּרִאוּי. לְיִרְאָה שְׁמֵךְ – מְקוֹם חֶלְקִי שָׁבוּ
 שְׂרוּיָה יִרְאָה לִירָא.

כָּא רָאָה, כָּל בֶּן אָדָם שְׂרִיא אֶת הַקְּדוּשׁ
 בְּרִיךְ הוּא, שְׂרוּיָה עִמּוּ הָאֲמוּנָה כְּרִאוּי,
 שְׁהֲרִי אוֹתוֹ אָדָם הוּא שְׁלֵם בְּעַבּוּדַת
 רְבוּנוּ. וּמִי שֶׁלֹּא שְׂרוּיָה בּוֹ יִרְאֵת רְבוּנוּ,

הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא חוּזֵן מַלְקוּת צְדִיק אוּ
 רָשָׁע. וְדוּד אִיךְ תַּבַּע אֶת זֶה מִהַקְּדוּשׁ
 בְּרוּךְ הוּא? אֵלָא דוּד כְּךָ אָמַר, הוֹרְנִי ה'י
 דְרַבְּבָּךְ – אוֹתָהּ דְרַךְ מִישׁוּר וּמִתְקַנָּת
 לְגַלּוֹת עֵינֵי וְלַדַּעַת אוֹתוֹ. אַחַר כֵּךְ אֶחְלִיךְ
 בְּאַמְתָּךְ – אַלְף בְּדְרַךְ אֲמַת וְלֹא אֶסְטִיה
 לְיַמִּין וְלִשְׂמָאל. יַחַד לְבָבִי – מַה זֶה
 לְבָבִי? כְּמוֹ שְׁנֹאֲמַר (שם עג) צוּר לְבָבִי

תו פתח ואמר, (משלי ד) וארח צדיקים כאור נוגה
 הולך ואור עד נכון היום. וכאין אנון צדיקיא
 בעלמא דין ובעלמא דאתי דקדשא בריך הוא
 בעי ביקריהון.

תא תוי, מה כתיב וארח צדיקים כאור נוגה. מאי
 כאור נוגה. פתחוא נהורא דנהיר דברא קדשא
 בריך הוא בעובדא דבראשית, דא הוא דגניז לון
 לצדיקיא לעלמא דאתי. הולך ואור דאיהו סליק
 בנהוריה תדיר ולא גרע מניה. אבל פתיביא מה
 כתיב, (משלי ד) דרך רשעים פאפלה, לא ידעו במה
 יבשלו. לא ידעו, וכי לא ידעין. אלא חייביא אזלי
 בעקימו דארחא בהאי עלמא. ולא פעאן לאסתכלא
 דזמין (ד"א ליג לון) קדשא בריך הוא למידן להו ביהתוא
 עלמא ולאעלאה לון בדינא דגיהנם. ואנון צווחין

לשון הקודש

במעשה בראשית, זהו שגנו לצדיקים
 לעולם הבא. הולך ואור – שהוא עולה
 באורו תמיד ולא גרע ממנו. אבל
 ברשעים מה פתוב? (שם) דרך רשעים
 פאפלה לא ידעו במה יבשלו. לא ידעו –
 וכי לא יודעים? אלא רשעים שהולכים
 בדרך עקמה בעולם הזה ולא רוצים
 להסתכל ולהם שעתיד הקדוש ברוך הוא
 לדון אותם באותו עולם ולהכניסם בדין

לא שרויה בו אמונה, ואינו כדאי להיות
 לו חלק לעולם הבא.

עוד פתח ואמר, (משלי ד) וארח צדיקים
 כאור נגה הולך ואור עד נכון היום.
 אשריהם הצדיקים בעולם הזה ובעולם
 הבא, שהקדוש ברוך הוא רוצה ביקרם.
 פא ראה מה פתוב, וארח צדיקים כאור
 נגה. מה זה כאור נגה? כמו אותו האור
 המאיר שברא הקדוש ברוך הוא

וְאָמְרִין וְוִי לָן דְּלֵא אֲזִרְיִכְנָא אִידְנִין וְלֵא אֲצִיתְנָא
בְּחַהּוּא עֲלֵמָא. וּבְכָל יוֹמָא אָמְרִי וְוִי דָא.

תָּא חַוִּי, זְמִין קְדִישָׁא בְּרִידָּהּ הוּא לְאַנְהָרָא לִזְוִן
לְצַדִּיקָיָא לְעֲלֵמָא דְאַתִּי, וְלִמְיַהֲב לִזְוִן אֲנִר
חֹלְקֵהוֹן אֲתֵר דְּעֵינָא לָא שְׁלֵמָא לְמִיקָם עֲלִיָּה בְּמָה
דְּאַתְּ אָמֵר, (ישעיה סד) עֵין לָא רָאֲתָה אֱלֹהִים זִוְלַתְךָ
יַעֲשֶׂה לְמַחֲבָה לִזְוִ. וּכְתִיב, (ישעיה סו) וַיֵּצֵאוּ וַרְאוּ בְּפִגְרֵי
הָאֲנָשִׁים הַפּוֹשְׁעִים בִּי. וּכְתִיב, (מלאכי ג) וְעִסּוֹתֶם רְשָׁעִים
כִּי יִהְיוּ אֲפֹר תַּחַת רַגְלֵיכֶם. וּכְאִין אֲנִין צַדִּיקָיָא
בְּעֲלֵמָא דִּין וּבְעֲלֵמָא דְאַתִּי. עֲלִיָּהוּ כְּתִיב (ישעיה ס)
צַדִּיקִים לְעוֹלָם יִירָשׁוּ אֶרֶץ. וּכְתִיב, (תהלים קמ) אֲךָ
צַדִּיקִים יוֹדוּ לְשִׁמְךָ יִשְׁבוּ יִשְׂרָאֵל אֶת פִּנְיֶךָ. כְּרוּךְ יִי
לְעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן (חסר):

לשון הקודש

וּכְתוּב (שם סו) וַיֵּצֵאוּ וַרְאוּ בְּפִגְרֵי הָאֲנָשִׁים
הַפּוֹשְׁעִים בִּי. וּכְתוּב (מלאכי ג) וְעִסּוֹתֶם
רְשָׁעִים כִּי יִהְיוּ אֲפֹר תַּחַת רַגְלֵיכֶם.
אֲשֶׁרִי הַצַּדִּיקִים בְּעוֹלָם הַזֶּה וּבְעוֹלָם
הַבָּא. עֲלִיָּהֶם כְּתוּב (ישעיה ס) צַדִּיקִים
לְעוֹלָם יִירָשׁוּ אֶרֶץ. וּכְתוּב (תהלים קמ) אֲךָ
צַדִּיקִים יוֹדוּ לְשִׁמְךָ יִשְׁבוּ יִשְׂרָאֵל אֶת
פִּנְיֶךָ. כְּרוּךְ הוּא לְעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן:

וְהֵם צוֹחִים וְאֹמְרִים: אוּי לָנוּ
שְׁלֵא הִרְכַּנְנוּ אֲזִנִּים וְלֵא הִקְשַׁכְנוּ בְּאוֹתוֹ
עוֹלָם. וּבְכָל יוֹם אֹמְרִים: וְוִי לָנוּ!
כֵּאֵל רְאֵה, עֲתִיד הַקְּדוֹשׁ כְּרוּךְ הוּא
לְהֵאִיר לְצַדִּיקִים לְעוֹלָם הַבָּא וְלַתֵּת לָהֶם
שֶׁכֶר חֶלְקָם, מְקוֹם שְׁעִין לֵא שׁוֹלְמַת
לְעַמֵּד עָלָיו, כְּמוֹ שְׁנֵאמֵר (ישעיה סד) עֵין לָא
רָאֲתָה אֱלֹהִים זִוְלַתְךָ יַעֲשֶׂה לְמַחֲבָה לִזְוִ.